

DOSAR Nr. CEC-8/6052

ÎN FAȚA COMISIEI ELECTORALE CENTRALE A REPUBLICII
MOLDOVA

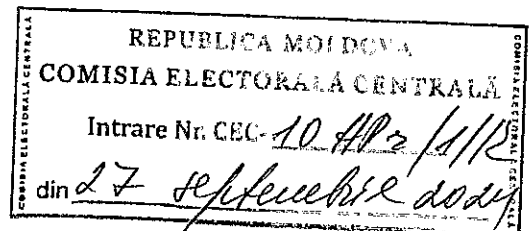
REFERINȚA
reprezentantului la funcția de Președinte al Republicii Moldova, doamna
Maia SANDU

Av. Eduard DIGORE

REFERITOARE LA
SESIZAREA Partidului Dezvoltării și Consolidării Moldovei din 26.09.2024

Chișinău, 27.09.2024

079 13:34

Stimată doamnă Președintă,

Subsemnatul, Eduard Digore, în calitate de Conducător al grupului de inițiativă pentru susținerea candidatului la funcția de Președinte al Republicii Moldova, doamna Maia SANDU, înaintez prezenta **Referință** la Sesizarea Partidului Dezvoltării și Consolidării Moldovei (PDCM), prin care **S O L I C I T** Comisiei Electorale Centrale să dispună:

In primis,

- 1. Declararea Sesizării Partidului Dezvoltării și Consolidării Moldovei (PDCM) din 26.09.2024, ca fiind inadmisibilă (în temeiul art.93, alin.(2), lit. c), d), e) Cod electoral al Republicii Moldova);**

In secundis,

- 2. Respingerea Sesizării Partidului Dezvoltării și Consolidării Moldovei (PDCM) din 26.09.2024, ca fiind neîntemeiată.**

I. INADMISIBILITATEA CONTESTAȚIEI

1. Contestatarul, Partidul Dezvoltării și Consolidării Moldovei (PDCM) a depus în data de **26 septembrie 2024** o Sesizare, informând Comisia Electorală Centrală *“despre faptul că la 22 septembrie 2024 concurentul electoral dna Maia Sandu, candidat desemnat la alegerile prezidențiale din partea P.P. „partidul Acțiune și Solidaritate”, Președintele în exercițiu al Republicii Moldova, a organizat în or. Soroca evenimentul de lansare în campania electorală pentru alegerile prezidențiale din 20 octombrie 2024. Conform informațiilor examinate, inclusiv pe rețelele de socializare, la evenimentul în cauză au participat mai mulți minori, care au calitatea de membri și chiar reprezentanți ai organelor de conducere ai Organizației de Tineret din r. Glodeni „PAS Youth Glodeni”;*
2. În continuare, contestatarul scrie următoarele: *“Reprezentanții minori ai Organizației de Tineret din r. Glodeni „PAS Youth Glodeni”, inclusiv reprezentanții organelor de conducere ai organizației, împreună cu Oleg Botnaru, Șef adjunct al Oficiului Teritorial al Cancelariei de Stat și membru PAS, au distribuit ziare și pliante în calitate de materiale de agitație electorală ale concurentului electoral dna Maia SANDU în mai multe localități din raionul Glodeni, printre care s. Hîjdieni, ceia ce rezultă și din imaginile din rețelele de socializare anexate. Informații despre activitățile sesizate au fost plasate atât de membrii minori ai Organizației de Tineret din r. Glodeni pe pagina de Facebook*

„PAS Youth Glodeni cât și pe pagina de Facebook a Organizației Teritoriale Glodeni a PAS” – citat închis.

3. Potrivit dispozițiilor **art. 93 alin. (1) Cod electoral nr. 325/2022**, „Organele electorale verifică din oficiu dacă sunt întrunite condițiile pentru admisibilitatea contestației. Dacă este inadmisibilă, contestația se declară ca atare prin hotărâre a organului electoral”.
4. În continuare, conform prevederilor **art. 93 alin. (2) Cod electoral nr. 325/2022** „Contestația se declară inadmisibilă, în special, când:
(...)
c) a fost depusă după expirarea termenului prevăzut de prezentul cod;
d) nu corespunde cerințelor de formă și conținut, iar contestatarul nu a înlăturat neajunsurile în termenul stabilit de organul electoral;
e) contestatarul nu poate revendica încălcarea drepturilor sale electorale, cu excepția contestațiilor depuse în condițiile art.91 alin.(1) lit.d) și alin.(6);
(...)”.
5. Astfel după cum reiese din dispozițiile **art. 101 alin. (2) lit. a) Cod electoral nr. 325/2022**, Organul electoral, după examinarea contestației, este în drept să adopte următoarele soluții: a) să declare inadmisibilă contestația.
6. Potrivit dispozițiilor **pct. 15 din Regulamentul privind procedura de examinare a contestațiilor în perioada electorală (HCEC nr.1128/2023)** „Membrul raportor verifică dacă contestația întrunește condițiile de admisibilitate prevăzute de art. 93 din Codul electoral nr. 325/2022. În cazurile prevăzute de art. 93 alin. (2) din Codul electoral nr. 325/2022, contestația se declară inadmisibilă prin hotărâre a organului electoral ...”.
7. Presupusele fapte, pe care le descrie Contestatarul în actul său, indică că s-ar fi produs/consumat în data de **22 septembrie 2024** (vezi în continuare textul extrapolat din Contestație: „*Pe data de 22 septembrie 2024 concurentul electoral dna Maia Sandu, (.), a organizat în or. Soroca evenimentul de lansare în campania electorală pentru alegerile prezidențiale din 20 octombrie 2024. Conform informațiilor examinate, inclusiv pe rețelele de socializare, la evenimentul în cauză au participat mai mulți minori... .*”
8. Contestația și anexele indică asupra faptului, că ar fi fost publicate pe o rețea socială (pagina de facebook), poze cu evenimentul și poze că ar fi distribuit ziare și pliante în calitate de materiale de agitație electorală ceea ce vrea să spună că a fost o *informație publică*, accesibilă din momentul apariției acesteia.
9. Despre momentul aflării faptelor imputate, Contestatarul povestește că ar fi aflat în data de **22 septembrie 2024**.
10. În conformitate cu prevederile **art. 95. alin. (1) Cod electoral nr. 325/2022** „În perioada electorală, termenul general de depunere a contestațiilor este de 3 zile,

care se calculează începând cu ziua următoare zilei în care a fost săvârșită acțiunea, a fost identificată inacțiunea sau a fost adoptată hotărârea”.

11. *Standardele internaționale* în materie electorală recomandă termene-limită foarte scurte pentru formularea contestațiilor și luarea deciziilor cu privire la acestea. În acest sens, a se vedea “**Codul Bunelor Practici în Materie Electorală al Comisiei de la Veneția**”, care recomandă termene-limită de la trei la cinci zile pentru formularea contestațiilor și luarea deciziilor cu privire la acestea. Potrivit aceluiași standarde internaționale, “Timpul” este esențial în litigiile electorale. Exercitarea dreptului de vot și a dreptului de a candida depind de termenele-limită de înregistrare și restricțiile pot împiedica chiar exercitarea acestor drepturi. Incertitudinea pe termen lung cu privire la rezultatul alegerilor poate submina încrederea în sistemul electoral și instituțiile politice”.
12. Astfel, reieșind din șirul normelor enunțate și starea de fapt descrisă, vom ridica *excepția de tardivitate* la depunerea Contestației Partidului Dezvoltării și Consolidării Moldovei (PDCM), constituind astfel temei de inadmisibilitate a Contestației.
13. Contestatarul recunoaște faptul că informația a fost postată în data de 22 septembrie 2024. Această informație, fiind publicată pe o rețea socială publică, a devenit accesibilă publicului larg, inclusiv contestatarului, din momentul apariției sale. În consecință, orice observator liber, cetățean sau alegător, interesat de procesele electorale, alegeri și actori electorali, a avut acces *imediat* la informația disputată. Este un fapt notoriu și incontestabil, ce nu impune probare.
14. Potrivit dispozițiilor **art. 96. alin. (1) și (2) Cod electoral nr. 325/2022** (Sarcina probațiunii), „Fiecare contestatar probează faptele pe care își întemeiază pretențiile formulate și este responsabil de veridicitatea și calitatea probelor prezentate. **Obligația de a confirma respectarea termenului de depunere a contestației în condițiile art. 95 revine contestatarului.**”
15. Despre data aflării, Contestatarul nu prezintă careva argumente sau probe, ca urmare, aceasta rămânând a fi - *neargumentată și neprobată*, adică cu *caracter declarativ* - de simplă alegație subiectivă, parvenită de la un subiect interesat în procesul electoral.
16. Mai mult ca atât, termenul înaintării Contestației, din punct de vedere juridic, trebuie calculat și verificat, din momentul în care subiectul *putea și trebuia* să cunoască despre producerea sau consumarea unor fapte sau evenimente, și nu din momentul în care subiectul a luat cunoștință despre acestea.
17. În consecință, *termenul limită* în care putea fi depusă Contestația asupra pretinselor fapte din 22 septembrie 2024, cu începere de la ora 11.00, era data de **25 septembrie 2024, ora 11.00**, iar pentru aceste motive, potrivit dispozițiilor **art. 93 alin. (2) Cod electoral nr. 325/2022** o face **inadmisibilă** deoarece contestația a

fost depusă după expirarea termenului prevăzut de lege - **art. 95. alin. (1) Cod electoral nr. 325/2022.**

18. Cât ține de partea formală și respectarea condițiilor prevăzute de lege la depunerea Contestației din 26.09.2024, vom învedera următoarele:
19. Astfel după cum reiese din dispozițiile **art. 92 alin. (2) Cod electoral nr. 325/2022**, „Contestația va conține următoarele elemente obligatorii: c) descrierea faptelor invocate ca presupuse încălcări, în particular drepturile vătămăte, cu excepția contestațiilor depuse în condițiile art.91 alin.(1) lit.d) și alin.(6), indicarea temeiului juridic, după caz, **enumerarea și anexarea probelor ce confirmă faptele invocate**, precum și cerințele contestatarului” (evidențierea ne aparține).
20. Conform prevederilor **art. 96. alin. (1) și (2) Cod electoral nr. 325/2022** (Sarcina probațiunii), „Fiecare contestatar probează faptele pe care își întemeiază pretențiile formulate și este responsabil de veridicitatea și calitatea probelor prezentate. Obligația de a confirma respectarea termenului de depunere a contestației în condițiile art.95 revine contestatarului”.
21. În definitiv, potrivit dispozițiilor **pct. 22 din Regulamentul privind procedura de examinare a contestațiilor în perioada electorală (HCEC nr.1128/2023)** „Probele se prezintă în corespundere cu prevederile art. 96 din Codul electoral nr. 325/2022. În calitate de probe pot servi înregistrările audio/video, fotografiile, înscrisurile, declarațiile scrise ale martorilor și alte mijloace de probă. **Partea care prezintă probe semnează o declarație pe propria răspundere privind proveniența legală a acestora, întocmită conform modelului din anexa nr. 2.**”
22. În urma examinării Contestației și anexelor prezentate, constatăm că aceasta nu corespunde rigorilor prevăzute de lege, în partea ce ține de probatoriul prezentat, or acesta nu este însoțit de *declarația pe propria răspundere* a Contestatarului privind proveniența legală a probelor, întocmită conform modelului din anexa nr. 2 la Regulament.
23. *În consecință*, în lipsa remedierii, în temeiul **art. 93 alin. (2) Cod electoral nr. 325/2022**, Contestația urmează a fi declarată inadmisibilă pe motiv că nu corespunde cerințelor de formă și conținut, impuse de lege, iar contestatarul nu a înlăturat neajunsurile în termenul stabilit de organul electoral. În acest sens, practica Comisiei Electorale este consolidată. (A se vedea alegerile prezidențiale anul 2020, de exemplu: Scrisoarea CEC – 8/3442 din 20.11.2020 ș.a.)
24. Astfel, după cum reiese din dispozițiile **art. 92 alin. (2) Cod electoral nr. 325/2022**, „Contestația va conține următoarele elemente obligatorii: c) descrierea

faptelor invocate ca presupuse încălcări, în particular *dreptul legitim vătămat*, cu excepția contestațiilor depuse în condițiile art. 91 alin. (1) lit. d) și alin. (6), indicarea temeiului juridic, după caz, **enumerarea și anexarea probelor ce confirmă faptele invocate**, precum și cerințele contestatarului."

25. Luând în considerare Sesizarea Partidului Dezvoltării și Consolidării Moldovei (PDCM), constatăm lipsa invocării încălcării directe a unui drept personal concret (principiul *actio popularis*). Alegătorul nu revendică o încălcare directă a unui drept electoral personal, dar semnalează posibile încălcări care afectează un interes public general, vizând un cerc nelimitat de persoane. Prin urmare, din conținutul sesizării, precum și al solicitărilor înaintate, nu se desprinde în ce măsură prin acțiunile descrise i-a fost adusă atingere dreptului său de a alege, corespunzător, care este în esență dreptul electoral vătămat pe care îl revendică.
26. În consecință, precizăm că art. 17 din Codul administrativ nr. 116/2018 nu prevede un cadru de contestare generală pentru orice act administrativ sau operațiune administrativă, ci doar pentru acele acte/operațiuni care afectează concret drepturile și libertățile individuale. Precum și în temeiul art. 93 alin. (2) lit. c), d), e) din Codul electoral nr. 325/2022, sesizarea urmează a fi declarată inadmisibilă, prin adoptarea unei hotărâri de către Comisie sau oferirea unui răspuns solicitantului în acest sens.

II. FONDUL CONTESTAȚIEI

27. În cazul în care Comisia va considera că sunt întrunite condițiile de admisibilitate a Contestației, după verificarea amănunțită a argumentelor enunțate *supra*, cât și celor verificate *ex officio*, cerem Comisiei, la examinarea fondului Contestației, să ia în considerare următoarele circumstanțe de fapt și de drept, cât și probatoriul anexă:
28. Contestatarul indică asupra faptului „că la 22 septembrie 2024 concurentul electoral dna Maia Sandu, candidat desemnat la alegerile prezidențiale din partea P.P. „partidul Acțiune și Solidaritate”, Președintele în exercițiu al Republicii Moldova, a organizat în or. Soroca evenimentul de lansare în campania electorală pentru alegerile prezidențiale din 20 octombrie 2024. Conform informațiilor examinate, inclusiv pe rețelele de socializare, la evenimentul în cauză au participat mai mulți minori, care au calitatea de membri și chiar reprezentanți ai organelor de conducere ai Organizației de Tineret din r. Glodeni „PAS Youth Glodeni. Reprezentanții minori ai Organizației de Tineret din r. Glodeni „PAS Youth Glodeni”, inclusiv reprezentanții organelor de conducere ai organizației, împreună cu Oleg Botnaru, Șef adjunct al Oficiului Teritorial al Cancelariei de Stat și membru PAS, au distribuit ziare și pliante în calitate de materiale de agitație electorală ale concurentului electoral dna Maia SANDU în mai multe localități din

raionul Glodeni, printre care s. Hîjdieni, cea ce rezultă și din imaginile din rețelele de socializare anexate. Informații despre activitățile sesizate au fost plasate atât de membrii minori ai Organizației de Tineret din r. Glodeni pe pagina de Facebook „PAS Youth Glodeni cât și pe pagina de Facebook a Organizației Teritoriale Glodeni a PAS.”

29. Contestatarul solicită următoarele:

- 1) A admite sesizarea Partidului Politic „Partidul Dezvoltării și Consolidării Moldovei”.
- 2) A constata încălcarea de către concurentul electoral dna Maia Sandu, candidat desemnat la alegerile prezidențiale din partea P.P. „Partidului Acțiune și Solidaritate” a prevederilor art.19 alin. (3) al Legii nr. 370/2023 privind drepturile copilului, art. 26 alin. (6) lit. a) din Legea nr.294/2007 privind partidele politice și art. 54 alin. (5) lit. a) Cod electoral.
- 3) A aplica sancțiuni în privința concurentului electoral dna Maia Sandu, candidat desemnat la alegerile prezidențiale din partea P.P. „Partidului Acțiune și Solidaritate”, pentru încălcările admise.
- 4) A inițiază procesul contravențional în privința concurentului electoral dna Maia Sandu, candidat desemnat la alegerile prezidențiale din partea P.P. „Partidului Acțiune și Solidaritate” și a aplica sancțiunea contravențională prevăzută de art. 48/3 alin. (2) Cod Contravențional.

30. Negăm cu desăvârșire acuzațiile ridicate în contestație și solicităm respingerea contestației ca fiind nefondată.

31. Astfel după cum reiese din dispozițiile **art. 101 alin. (2) lit. c) Cod electoral nr. 325/2022** Organul electoral, după examinarea contestației, este în drept să adopte următoarele soluții: **c) să respingă contestația ca fiind neîntemeiată.**

32. În primul rând, negăm că ar exista vreo încălcare a prevederilor legale în materie electorală în activitatea dnei Maia SANDU în calitate de candidat la funcția de Președinte al Republicii Moldova.

33. Reieșind din solicitările Sesizării contestatarului Partidul Dezvoltării și Consolidării Moldovei (PDCM) din 26.09.2024 în ceea ce ține de *constatarea* contravenției, constatăm că se solicită aplicarea contravenției față de însuși candidatul electoral - în particular candidatul la alegerile prezidențiale Maia Sandu. Menționăm că subiecții pasibili de răspundere sunt doar persoana juridică și persoana cu funcție de răspundere.

34. Referitor la solicitările Sesizării contestatarului Partidul Dezvoltării și Consolidării Moldovei (PDCM) din 26.09.2024 în ceea ce ține de *aplicarea* sancțiunilor și constatarea încălcărilor doar în privința candidatului electoral - în particular candidatul la alegerile prezidențiale Maia Sandu, menționăm că este greșită abordarea, rezultând că efectuarea activităților a fost realizată de către P.P.

- „Partidul Acțiune și Solidaritate”. Respectiv candidatului electoral Maia Sandu nu i pot fi imputate activitățile desfășurate de organizațiile teritoriale ale partidului.
35. În altă ordine de idei, referitor la invocarea de către contestatar a faptului finanțării ilegale, precizăm că toate acțiunile de distribuire a publicității electorale au fost realizate în conformitate cu prevederile legale privind modul de finanțare a campaniilor electorale. În acest sens, notăm că acțiunile aferente demarării campaniei electorale au fost realizate în baza raporturilor contractuale încheiate în acest sens.
 36. Mai mult, susținem că norma art. 75 din Regulamentul privind modul de furnizare, distribuire și difuzare a publicității politic, electorale și a mesajelor de interes public, aprobat prin hotărârea CEC nr. 11555/2023, a fost respectată, astfel că în calitate de furnizori de publicitate distribuie și amplasare a publicității sunt efectuate doar din mijloacele financiare virate în contul „Fond electoral”.
 37. Totodată, în corespundere cu prevederile art. 56 din Codul electoral nr. 325/2022, au fost realizate prescripțiile legale de deschidere a contului bancar cu mențiunea „Fond electoral”, acțiuni despre care a fost informată Comisia Electorală Centrală prin demersurile nr. CEC-7/265 și CEC-7/266 din 17 septembrie 2024. Mai mult, achitarea serviciilor pentru confecționarea și distribuirea materialelor electorale fost realizată în conformitate cu prescripția art. 56 alin. (3) din Codul electoral nr. 325/2022.
 38. Cele susținute supra urmează a fi verificate de Comisia Electorală Centrală, în calitate de organ de supraveghere și control privind finanțarea campaniei electorale, odată cu prezentarea rapoartelor financiare în termenele și condițiile stabilite de legislația electorală.
 39. Concomitent, calificăm drept lipsită de suport juridic invocarea încălcărilor de admitere a minorilor în activitatea de agitație electorală. Or, contestatarul Partidul Dezvoltării și Consolidării Moldovei (PDCM) nu a probat că persoanele pe care le declară ca minore nu au vârsta de 18 ani împliniți. Pozele nu constituie acte justificative care să confirme *de jure* vârsta persoanelor.
 40. Referitor la invocarea de către contestatar că minorii Organizației de Tineret din r. Glodeni „PAS Youth Glodeni” au postat poze pe rețeaua de socializare Facebook și că ar fi membri ai organelor de conducere a organizației, menționăm că, art. 19 alin. (1), (2) din Legea privind drepturile copilului nr. 370 din 30.11.2023 prevede:
„(1) Copiii au dreptul de a se asocia în organizații necomerciale în conformitate cu prevederile legislației.
(2) Copiii au dreptul la întruniri pașnice.”
 41. Asocierea copiilor în organizația necomercială a avut loc cu acordul părinților lor, iar faptul asocierii în organizație nu înseamnă că copiii minori au calitate de membru de partid.
 42. Activitatea desfășurată de către tineri este justificată prin prisma art. 14 alin. (1) al Legii cu privire la tineret nr. 215 din 29.07.2016: „Tinerii au dreptul de a se asocia

benevol în organizații de tineret, care își desfășoară activitatea în conformitate cu legislația Republicii Moldova. Tinerii pot fi membri sau beneficiari ai organizațiilor de tineret în conformitate cu statutul acestora."

43. Articolul 4, lit. a) al legii citate prevede că sub incidența acestei legi *cad persoanele cu vârstă cuprinsă între 14 și 35 de ani.*
44. Potrivit pct. 112 lit. i) din Regulamentul privind modul de furnizare, distribuire și difuzare a publicității politic, electorale și a mesajelor de interes public, aprobat prin hotărârea CEC nr. 11555/2023: „*În publicitate politică sau electorală nu pot fi utilizate imagini cu participarea copiilor minori, fără acordul părintelui sau a tutorelui.*”
45. În acest sens, menționăm că orice prezență a vreunui copil minor a avut loc cu acordul și prezența părintelui acestuia. Legea nu prevede obligația prezentării acordului în formă scrisă, ceea ce înseamnă că acordul părinților este verbal sau prin acțiuni concludente a prezenței părintelui împreună cu minorul.
46. În consecință, contestația urmează a fi respinsă, pe fond, ca fiind neîntemeiată.
47. În lumina celor expuse, solicităm declararea inadmisibilității Contestației, iar în cazul în care Comisia va considera că sunt îndeplinite condițiile de admisibilitate, atunci să respingă Contestația ca fiind neîntemeiată.

În drept,

48. Sediul materiei prezentei referințe cuprinde, dar fără a ne limita la: art. 32, 40 Constituția Republicii Moldova; art.10 și 11 CEDO; art. 2, 12, 54, 91-93, 95, 96, 101 Cod electoral; art. 4, 14 alin. (1) al Legii cu privire la tineret nr. 215 din 29.07.2016, art. 19 alin. (1), (2) din Legea privind drepturile copilului nr. 370 din 30.11.2023, pct. 15, 22 din Regulamentul privind procedura de examinare a contestațiilor în perioada electorală (HCEC nr.1128/2023), pct. 75, pct. 112 lit. i) din Regulamentul privind modul de furnizare, distribuire și difuzare a publicității politic, electorale și a mesajelor de interes public, aprobat prin hotărârea CEC nr. 11555/2023.

STANDARDE CEDO

49. Articolul 10 CEDO. Libertatea de exprimare

1. Orice persoană are dreptul la libertatea de exprimare. Acest drept cuprinde libertatea de opinie și libertatea de a primi sau de a comunica informații ori idei fără amestecul autorităților publice și fără a ține seama de frontiere. Prezentul articol nu împiedică statele să supună societățile de radiodifuziune, de cinematografie sau de televiziune unui regim de autorizare.

50. Interpretarea pe care a dat-o art. 10 din Convenție în jurisprudența sa, Curtea a declarat că „libertatea de exprimare constituie unul dintre fundamentele unei

societăți democratice, una dintre condițiile esențiale pentru progresul său și dezvoltarea fiecărei persoane” (*Handyside împotriva Regatului Unit*, pct. 49).

51. Curtea a subliniat în repetate rânduri importanța acestui articol, care este valabilă nu doar pentru „informații” sau „idei” primite favorabil sau considerate inofensive ori indiferente, ci și pentru cele care rănesc, șochează sau îngrijorează; asta necesită pluralismul, toleranța și deschiderea, fără de care nu există „societate democratică” (*Handyside împotriva Regatului Unit*, pct. 49; *Observer și Guardian împotriva Regatului Unit*, pct. 59).

52. Articolul 11. Libertatea de întrunire și de asociere

1. Orice persoană are dreptul la libertatea de întrunire pașnică și la libertatea de asociere, inclusiv dreptul de a constitui cu alții sindicate și de a se afilia la sindicate pentru apărarea intereselor sale.

2. Exercițarea acestor drepturi nu poate face obiectul altor restrângeri decât acelea care, prevăzute de lege, constituie măsuri necesare, într-o societate democratică, pentru securitatea națională, siguranța publică, apărarea ordinii și prevenirea infracțiunilor, protejarea sănătății sau a moralei ori pentru protecția drepturilor și libertăților altora. Prezentul articol nu interzice ca restrângeri legale să fie impuse exercitării acestor drepturi de către membrii forțelor armate, ai poliției sau ai administrației de stat.

53. Conform jurisprudenței consolidate a Curții, dreptul la libertatea de întrunire pașnică este un drept fundamental într-o societate democratică, astfel că nu trebuie interpretat restrictiv (*Kudrevičius și alții împotriva Lituaniei*, pct. 91; *Taranenko împotriva Rusiei*, pct. 65).
54. Dreptul la libertatea de întrunire pașnică se referă atât la adunări private, cât și la adunări în locuri publice, fie statice, fie sub forma unei procesiuni. Dreptul poate fi exercitat de către participanți individuali și de către persoanele care organizează adunarea (*Djavit An împotriva Turciei*, pct. 56; *Barraco împotriva Franței*, pct. 41; *Yılmaz Yıldız și alții împotriva Turciei*, pct. 41).
55. Dreptul la libertatea de întrunire include dreptul de a alege ora, locul și modalitățile întrunirii, în limitele stabilite la art. 11 § 2 (*Sáska împotriva Ungariei*, pct. 21-23).

Eduard DIGORE,

reprezentantul la funcția de Președinte al Republicii Moldova, doamna Maia SANDU